

Wadudu's 5 gouden tips

1. Gewoon doen

Je kunt van alles bedenken, maar uiteindelijk gaat het om wat je doet, dat je hiervan leert en dat je met de opgedane kennis en ervaring weer verder gaat.

2. Vakmanschap als basis

Zorg voor een kennisfundament met betrekking tot de processen van je eigen business en bouw van daaruit op.

3. Werk samen

Wees nieuwsgierig, informeer, deel kennis en werk samen. Met gebundelde krachten bereik je meer dan alleen.

4. Kijk buiten

Kijk buiten je eigen sector en verbind kennis en expertise uit andere sectoren met je eigen vraagstukken. Zo kom je tot innovatieve oplossingen.

5. Wees authentiek

Weet wie je bent en blijf dicht bij jezelf. Doe alleen dingen die echt bij je passen. Zo heb je de meeste toegevoegde waarde en verlies je geen energie.

Janmar Katoele (39) en Sieto van Houten (44)

‘Wadudu: pionier in een nieuwe sector’

Bij Agrifirm laten we ons graag inspireren door andere bedrijven. Voor deze uitgave van A Magazine gaan we op bezoek bij start-up Wadudu in Beilen (Noordoost-Nederland). Op zo’n 250 vierkante meter kweekt Wadudu wekelijks zo’n 500 kilo meelwormen en Black Soldier Flies voor de food- en feedsector. Het begon echter met een handjevol, impulsief gekochte meelwormen en een douchecel van één vierkante meter.

Tijdens een reünie van zijn studievereniging in Wageningen, volgde Janmar Katoele (39 jaar) in 2012 een workshop over eetbare insecten. Het verhaal dat hij hier hoorde over de rol van insecten in verantwoorde voedselvoorziening, begeisterte hem. Hij was op dat moment erg druk met het subsidie-adviesbureau dat hij samen met zijn vrouw Laura had opgezet, maar het idee om iets met insecten te doen, liet hem niet los. Toen Janmar in 2015 iets meer tijd kreeg, vond het bij hem in Wageningen geplante zaadje vruchtbare bodem in een douchecel van één vierkante meter in het bedrijfspand van hun adviesbureau.

Hobbyfora

Na een impulsieve fietsrit naar de dierenwinkel, en stop bij de supermarkt voor bakjes en meel voor de circa 10 gram meelwormen, richtte Janmar de douchecel in als kweekkamer. “Ik wist toen nog niets van insecten. Met informatie van internet, vooral via fora over insecten en

van reptielen- en pluimveehobbyhouders, die zelf meelwormen kweekten voor hun dieren, ging ik aan de slag”, vertelt hij enthousiast. Door te doen, groeide en groeide zijn kennis over insecten kweken en hiermee ook de populatie in de douchecel.

Swahili

In 2017 was het tijd voor een volgende stap. Janmar huurde ruimte in de loods achter zijn bedrijfspand. Het experiment werd het bedrijf Wadudu, het woord voor ‘insect’ in het Swahili, bleek na een zoektocht in Google Translate. En Janmar’s vrouw Laura en goede vriend Sieto van Houten (44 jaar) werden compagnons in Wadudu. Want, opschalen betekende ook processen in goede banen leiden en structuur aanbrengen. Daar ligt Sieto’s expertise. Naast zijn inzet voor Wadudu, is hij ondernemerscoach bij Agrifirm.

Professionaliseren bedrijf én sector

Net als Janmar is ook Sieto enthousiast over het gebruik van insecten voor verduurzaming van de voedselketen. “Insecten zijn één van de alternatieven in de eiwittransitie, naast peulvruchten en algen/wieren. Ik vind het daarom een mooie uitdaging om een bijdrage te leveren aan het professionaliseren en uitbouwen van Wadudu én aan het professionaliseren en uitbouwen van de insectensector.” Naast de productie en afzet van insecten, zijn onderzoek en kennis delen/advisering dan ook twee andere belangrijke poten binnen Wadudu.

Open innovatie

Janmar vervolgt: "We doen veel onderzoek samen met andere bedrijven en kennis- en onderzoeksinstituten. Bijvoorbeeld naar voer, vermeerdering, en procesautomatisering. Hiermee breiden we onze kennis uit voor ons eigen bedrijf én om andere bedrijven die willen opstarten te begeleiden. We zijn voor een open innovatiecultuur en niet bang om kennis te delen. Bijvoorbeeld tijdens lezingen of kennissessies. Vanuit mijn subsidie-adviesbureau zie ik dat bedrijven die open innoveren de snelste en meest effectieve ontwikkeling doormaken."

Samen afzetmarkt verbreden

Kennis delen ligt binnen de sector echter niet voor de hand. "Al zo'n dertig jaar zijn er insectenkwekerijen voor life food voor met name hobbydieren in Nederland. Die bedrijven zijn echter erg gesloten en staan niet open voor kennisdeling, laat staan voor samenwerking", aldus Janmar. "Met de nieuwe bedrijven die nu opkomen - kwekerijen voor de food- en feedsector - werken we wel veel samen. Tot nu toe zijn dat er een kleine tien in Nederland. Door kennis te delen én samen de afzetmarkt voor bijvoorbeeld menselijke voeding te

openen, zorgen we dat we met focus de markt ontwikkelen."

Gelukkige toevalligheden

"Alles wat we nu weten over insecten, hebben we dus zelf moeten uitzoeken. Een enorme uitdaging", zegt Sieto. "Zo is ongediertebestrijding een belangrijk issue. De insecten die we kweken zijn gewenst, maar hoe houden we ongewenste insecten buiten de deur? Alle insectenbestrijdingsmiddelen die er bestaan, hebben ook een ongewenst effect op onze populatie. Preventie is dus heel belangrijk. En soms zijn er ook zeer welkomte gelukkige toevalligheden. Zo ontdekten we dat meelmotten afkomen op wortelresten in water, omdat we dit onbedoeld een nachtje hadden laten staan. Bij toeval creëerden we dus een natuurlijke meelmottenval."

Verduurzamen agrarische sector

Wadudu's meelwormen worden afgenomen door hobbydierhouders en groothandels hiervoor in heel Europa. En door bedrijven die er menselijke voedingsproducten van maken, zoals meel. De larven van de Black Soldier Flies zijn voor de visteeltsector en in de toekomst, als de Europese

wetgeving is aangepast, ook voor de varkens- en pluimvee sector. Sieto: "Er zullen steeds meer insecten worden verwerkt in veevoer, om te voorzien in de eiwitbehoefte en reststromen te benutten (voedsel voor insecten). Daarnaast kan het organisch restafval van insecten fungeren als natuurlijke meststof en ongediertebestrijding in de landbouw. Insecten helpen de agrarische sector dus te verduurzamen."

Toppositie

"De potentie van de insectensector is immens groot", vervolgt Janmar. "Als je slechts 5% van het pluimveevoer vervangt door voer op basis van insecten, dan kunnen er alleen al in Nederland 200 insectenbedrijven van bestaan. En dan hebben we het nog niet eens over varkensvoeder, voeder voor de visteelt en humane voeding. Of over andere landen. Als je wereldwijd naar de insectensector kijkt, staat Nederland op een toppositie. Dat komt door al onze agrarische kennis en onze ondernemersmentaliteit." Wadudu krijgt dan ook bezoekers uit heel de wereld over de vloer.

Duurzame voedselproductie

Ondanks alle groeikansen, is het niet Wadudu's

ambitie om zelf in productie enorm te groeien, maar in samenwerking met partners. "Het is onze missie om bij te dragen aan duurzame voedselproductie om de nog steeds groeiende wereldbevolking op een verantwoorde manier te kunnen voeden", zegt Sieto. "Onze focus zal hierbij liggen op advisering en onderzoek. We zijn een kennisbedrijf. En omdat we leren door te doen, hebben we eigen productie", vult Janmar aan.

Volgende generaties

De maatschappelijke verantwoordelijkheid die de heren voelen, uit zich ook in het personeelsbeleid. "We hebben er bewust voor gekozen om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen", zegt Sieto. "Laatst zei ik tegen één van onze medewerkers, gediagnosticeerd met PDD-NOS: ik merk helemaal niets aan je. Ze antwoorde dat ze hier met zoveel plezier werkt, dat het hier niet tot uiting komt. Dat is toch geweldig", vertelt Janmar zichtbaar geëmotioneerd. "Ja, het is mooi om een bijdrage te kunnen leveren. We willen iets goeds achterlaten voor volgende generaties. Dat is onze drive", besluit Sieto. ■

